

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๔
The 4th National and International Conference, 2024

เนื่องในวาระครบรอบวันสถาปนา ๔๐ ปี วิทยาเขตเชียงใหม่
On the occasion of 40 Years Anniversary, Chiang Mai Campus

ภูมิพลังสร้างสรรค์ และพุทธนวัตกรรมในสังคมร่วมสมัย

Soft Power and Buddhist Innovations
for Contemporary Society

SBCS

วันที่ ๒๓-๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๗
Date: 23rd – 24th August 2024

ณ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

At Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chiang Mai Campus

PaMiang Sub-district, Doisaket District, Chiang Mai, Thailand

เกมแห่งกรรมและการชดใช้: บทสะท้อนอภิปรัชญาและพุทธจริยศาสตร์
จากซีรีส์เกมทำตาย

Death's Game: A Metaphysics and Buddhist Ethical Investigation of
Karma and Retribution

พระครูปลัดธันรบ โชติวิโส (วงศ์ษา)

พระวิสิทธ์ ฐจิตวิสิทธ์ (วงศ์ไส)

Phrakhrupalad Thanrob Jotivamsa (Wongsa)

Phra Wisit Thitavisiddho (Wongsai)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus

Corresponding Author, E-mail : resurrection2566@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) วิเคราะห์แนวคิดทางอภิปรัชญาเรื่องกรรมและการชดใช้จากซีรีส์เรื่อง เกมทำตาย 2) วิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์ ในแง่ของการกระทำ ผลกรรม และการรับผิดชอบต่อการกระทำ 3) วิเคราะห์แง่คิดที่ซีรีส์นำเสนอเกี่ยวกับกรรมและการชดใช้

ผลการศึกษาพบว่าซีรีส์เรื่อง “เกมส์ทำตาย” ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับกรรมและการชดใช้ผ่านตัวละคร เหตุการณ์ และบทสรุปของเรื่อง สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตนา การกระทำ ตลอดจนความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ ผ่านการนำเสนอบททดสอบอันโหดร้ายที่ตัวละครต้องเผชิญ สอดคล้องกับทัศนะเรื่องกรรมหลักก่อนตาดและไตรลักษณ์ในพุทธปรัชญา สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างการกระทำของตัวละครกับผลลัพธ์ที่ตามมา ขยายความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องกรรมและการชดใช้ในบริบทของสื่อบันเทิงสมัยใหม่ กระตุ้นให้เกิดการศึกษาพุทธศาสนา และเป็นสื่อกลางที่นำเสนอแนวคิดทางปรัชญาที่ซับซ้อนในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เกิดการอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นทางจริยศาสตร์และบทบาทของสื่อในการส่งเสริมคุณธรรมและสร้างสรรค์สังคม

คำสำคัญ : กรรม, การชดใช้, พุทธจริยศาสตร์, ซีรีส์เกมทำตาย

Abstract

This article aims to: 1) analyze metaphysical concepts of karma and retribution as depicted in the series Squid Game, 2) examine Buddhist ethics in terms of actions, karma, and responsibility for one's actions, and 3) explore the series' perspectives on karma and retribution. The findings reveal that Squid Game presents ideas related to karma and retribution through its characters, events, and narrative conclusions. It highlights the relationship between intention, action, and the responsibility for outcomes, portrayed through the brutal trials faced by the characters. These themes align with Buddhist concepts of karma, **anattā** (non-self), and the Three Marks of Existence (**tilakkhaṇa**), demonstrating the connection between the characters' actions and their consequences. The series expands the understanding of karma and retribution within the context of modern entertainment media, encouraging the study of Buddhism and serving as a medium for presenting complex philosophical ideas in an accessible manner. It also prompts discussions on ethical issues and the role of media in promoting morality and fostering a better society.

Keywords: karma, retribution, Buddhist ethics, Squid Game series

บทนำ

ซีรีส์จากประเทศเกาหลีใต้ ได้กลายเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่ได้รับความนิยมไปทั่วโลก ในปัจจุบัน ซึ่งไม่ได้เป็นเพียงแค่เรื่องบันเทิงเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงค่านิยม วัฒนธรรม และปรัชญาของสังคมของเกาหลีได้อย่างชัดเจน ซีรีส์เรื่อง “เกมทำตาย” เป็นหนึ่งในซีรีส์ที่น่าสนใจ เนื่องจากนำเสนอแนวคิดทางปรัชญาที่ซับซ้อนอย่าง “กรรม” และ “การชดใช้” ผ่านเรื่องราวที่เข้มข้นและน่าติดตาม การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ว่าซีรีส์เรื่อง “เกมทำตาย” นำเสนอแนวคิดเรื่องกรรมและการชดใช้ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างการกระทำของตัวละครกับผลลัพธ์ที่ตามมาอย่างไร ตลอดจนมีความสอดคล้องกับอภิปรัชญาเรื่องกรรมในพุทธศาสนาอย่างไร ทั้งช่วยให้เข้าใจว่า ในแง่หนึ่งสื่อบันเทิงก็สามารถนำเสนอแนวคิดทางปรัชญาที่ซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อความเชื่อและค่านิยมของผู้ชมได้ตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างการกระทำและผลลัพธ์ในชีวิตจริง ซีรีส์เรื่อง “เกมทำตาย”

ถือเป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่เชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมสมัยใหม่กับแนวคิดทางปรัชญา สะท้อนให้เห็นถึงการตีความหลักธรรมทางพุทธศาสนา ประยุกต์ใช้กับสื่อบันเทิงสมัยใหม่ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจและมีความเกี่ยวข้องกับสังคมปัจจุบัน

ซีรีส์เรื่อง เกมทำตาย (Death's Game) ดัดแปลงเนื้อเรื่องมาจาก มังงะของเว็บตูนเรื่อง : Death's Game โดยมีชื่อเรื่องภาษาเกาหลีว่า 이재, 곧 죽습니다 (i-je god, juk-seub-ni-da) เป็นซีรีส์แนวแฟนตาซี และ ดราม่า ผลงานกำกับและเขียนบทโดยผู้กำกับชื่อ ฮาบายองฮุน (Ha Byeong-hun) จากผลงานกำกับซีรีส์ 18 Again, Go Back Couple และ The Sound of My Heart บริษัทผู้ผลิต คือ South Korean company (SLL), Studio N, Saram Entertainment และ Dexter Studios ออกอากาศในเกาหลีใต้ทางสถานีมีนัง ช่อง Tving และ Prime Video มีจำนวนตอนออกอากาศ 8 ตอนจบ ตอนละ 45 - 60 นาที Part 1 : 4 ตอน ออกอากาศวันที่ 15 ธันวาคม 2566 ตั้งแต่เวลา 12:00 น. (ตามเวลาไทย) ส่วน Part 2 อีก 4 ตอน ออกอากาศวันที่ 5 มกราคม 2067 ออกอากาศในไทยทางช่อง Prime Video

ผู้ชมท่านหนึ่งได้กล่าวหลังจากได้รับชมซีรีส์เรื่องนี้ว่า “ในฐานะผู้ป่วยซึมเศร้าที่อยากฆ่าตัวตาย ฉันมองเห็นความหมายของการมีชีวิต และผู้คนที่ถูกทิ้งไว้เบื้องหลังหากฉันจบชีวิต”

เมื่อความตายไม่ใช่จุดจบ หากแต่เป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราว การตายแล้วตายอีกถึง 12 ร่างของชายหนุ่มผู้สิ้นหวัง มีชื่อว่า “ชเวอีแจ” รับบทโดยนักแสดงชื่อ “ซออินกุก” จากชายหนุ่มผู้มุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต เรียนจบแล้วหางานทำในบริษัทยักษ์ใหญ่อย่างมั่นคง เลี้ยงดูแม่ของเขา รับบทโดยนักแสดงหญิง ชื่อ “คิมมีคยอง” และแต่งงานกับคนรักอย่าง “อีจีซู” รับบทโดยนักแสดงหญิง ชื่อ “โกยุนจอง” แต่แล้วชเวอีแจ ตัวเอกของเรื่อง เขากลับต้องประสบความล้มเหลวในทุกด้านบนเส้นทางของการใช้ชีวิต และเกิดความท้อแท้ จึงทำให้เขาตัดสินใจกระโดดตึกฆ่าตัวตายในคืนหนึ่ง โดยได้ทิ้งโทรศัพท์มือถือกับจดหมายลาตายไว้ 1 ฉบับ ด้วยความคิดและเขียนเป็นข้อความออกมาว่า “เมื่อเทียบกับความโหดร้ายของการมีชีวิต ความตายจะเป็นเรื่องกระจอกไปเลยสำหรับผม” ซีรีส์เล่าเรื่องราวของ “ชเวอีแจ” ชายหนุ่มผู้สิ้นหวังที่ตัดสินใจฆ่าตัวตาย แต่กลับถูกความตาย ซึ่งเป็นการตีความเชิงบุคลาธิษฐาน (Personification) มาในรูปแบบของยมทูตหญิง หรือ เทพแห่งความตาย รับบทโดยนักแสดงหญิง ชื่อ พัคโซดัม ลงโทษ จากการที่เขาทำร้าย และดูหมิ่นความตาย โดยให้เกิดใหม่ในร่างของคนทีใกล้จะเสียชีวิตจำนวน 12 ร่าง 12 วาระ เพื่อชดใช้กรรมที่เคยทำไว้ ซึ่งแต่ละรอบจะสอดคล้องกับกรรมที่เขาเคยก่อไว้ในอดีตชาติ พร้อมกับบทเรียนอันล้ำค่าและคุณค่าของการมีลมหายใจ ที่เขาได้เรียนรู้ผ่านวาระสุดท้ายของทุกชีวิต

ชเวอีแจต้องเผชิญหน้ากับความตายในรูปแบบต่างๆ ทั้งการถูกยิง การตกจากที่สูง การจมน้ำ และอื่นๆ ในแต่ละร่างที่สิง เขาได้สัมผัสกับชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ทั้งความร่ำรวย ความยากจน ความสุข และความทุกข์ ผ่านการทดสอบเหล่านี้ ชเวอีแจได้เรียนรู้คุณค่าของชีวิต ความสำคัญของความสัมพันธ์ และผลของการกระทำในอดีต เพราะสุดท้ายเขาก็ได้พบกับความจริงที่ว่า คนที่เจ็บปวดที่สุดกับการตายของเขาคือ “แม่” ที่รักและทำเพื่อเขาตลอดชีวิต โดยหลายชีวิตที่ชเวอีแจได้สวมร่างชั่วคราว ล้วนมีชะตากรรมที่เชื่อมโยงกันอย่างคาดไม่ถึง โดยในแต่ละครั้งที่เขาเริ่มเกมใหม่ บทลงโทษที่เขาได้รับทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งแต่ละรอบจะสอดคล้องกับกรรมที่เขาเคยก่อไว้ในอดีตชาติ จนถึงเกมสุดท้ายที่ตัวแทนของความตายได้ให้บททดสอบ ซึ่งถือว่าโหดร้ายที่สุดทั้งทางกายภาพและจิตใจสำหรับตัวละครชเวอีแจ รวมถึงผู้ชมเลยทีเดียว

จุดเด่นของซีรีส์เรื่องนี้ คือ มีพล็อตเรื่องที่มีความแปลกใหม่และแนวคิดที่น่าสนใจ กล่าวถึงชีวิตในโลกหลังความตายที่ไม่ใช่จุดสิ้นสุดแต่เป็นจุดเริ่มต้น เล่าชีวิตหลังความตายของคนฆ่าตัวตาย ที่ตายก่อนหมดอายุขัย ซึ่งต้องมารับโทษทัณฑ์ โดยจะกลับมามีเหตุต้องตายอย่างเลี่ยงไม่ได้ ตายวนลูบซ้ำๆ ซึ่งในซีรีส์ ชเวอีแจต้องเจอกับวิบากกรรมนี้ เหมือนตกนรกทั้งเป็น ที่ต้องกลับมารับรู้ในสิ่งที่เขาทิ้งไว้ให้แม่และคนรักของเขา พร้อมกับการคืนชนเพื่อหนีจากความตาย ในเนื้อเรื่องมีประเด็นที่น่าสนใจว่าด้วยการนำเสนอแนวคิดเรื่องกรรม การเกิดใหม่ และความหมายของชีวิตในรูปแบบที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย ตัวละครของ ชเวอีแจ ซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่องมีการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด จากคนสิ้นหวังกลายเป็นคนที่เข้าใจชีวิตมากขึ้น การเล่าเรื่องที่เข้มข้น เรื่องราวแต่ละตอนมีความน่าติดตามและสร้างความตื่นเต้นให้กับผู้ชม ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสังคมต่างๆ เช่น ความเหลื่อมล้ำ การแข่งขัน และความเหงา ซีรีส์ “เกมทำตาย” จึงเป็นซีรีส์ที่น่าสนใจและให้ข้อคิดเกี่ยวกับชีวิตและความตาย ช่วยให้ผู้ชมได้ทบทวนการกระทำของตัวเองและตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จริยศาสตร์ของพุทธศาสนามุ่งเน้นที่การหลุดพ้นจากวัฏจักรแห่งการเกิดใหม่ ในขณะที่ปรัชญาตะวันตก เน้นที่ความยุติธรรมในการลงโทษ เพราะการที่ชเวอีแจต้องกลับมาเกิดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อชดใช้กรรมที่เคยทำไว้ การลงโทษเขาได้รับอาจดูไม่ยุติธรรมเมื่อเทียบกับความผิดที่เขาได้กระทำ แต่หากพิจารณาตามแนวคิดเรื่องการชดใช้ในปรัชญาตะวันตก การลงโทษก็เป็นเครื่องมือในการทำให้ผู้กระทำผิดตระหนักถึงความผิดของตน สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องสาเหตุและผล (Cause & Effect)

ทฤษฎีกรรมและการชดใช้ : ทศนะทางอภิปรัชญาและพุทธจริยศาสตร์

กรรมเป็นแนวคิดทางอภิปรัชญาที่อยู่คู่กับพุทธศาสนามาตลอดและเป็นรากฐานของพุทธจริยศาสตร์ เป็นหลักธรรมสำคัญในพุทธศาสนาที่เชื่อมโยงกับการกระทำของมนุษย์และผลที่ตามมา กรรมเป็นเหมือนกฎแห่งธรรมชาติที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ หนังสือธรรมะเกี่ยวกับกรรมส่วนมากล้วนสรุปว่า กรรมเป็นผลสืบเนื่องจากการกระทำของมนุษย์แต่ละคน หรือสัตว์ในชาติปางก่อน (Reincarnation) ถ้ากระทำเรื่องดีๆ ในอดีตชาติ ก็มีโอกาสที่ในชาตินี้จะมีชีวิตที่ดีกว่า ทำนองเดียวกัน หากทำความดีในชาตินี้ ก็จะมีโอกาสที่จะเจริญรุ่งเรืองในชาติหน้า ความเชื่อนี้ถูกปลูกฝังในคนจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดรูปแบบการทำบุญมากมายจนวัดหลายแห่งกลายเป็นโรงงานอุตสาหกรรมทางวิญญาณ ที่นิยมทางลัดโดยเสนอ “แก้กรรม” ได้ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งพิธีแก้กรรมไม่มีอยู่ในหลักของพุทธศาสนา แต่มีหนทางแก้กรรม คือ ต้องทำด้วยตัวเอง พระพุทธเจ้าไม่เคยแสดงธรรมคำสอนเรื่องกรรมว่า ผู้อื่นสามารถแก้กรรมของตนได้ ดังพุทธภาษิตที่ว่า “ยาทิสํ วปเต พิชิ ตาทิสํ สกเต ผลํ กลยาณการี กลยาณํ ปาปการี จ ปาปกั” (พระไตรปิฎกภาษาบาลี เล่ม 15 ข้อ 903 : 316 - 317) คือ ให้ดูชีวิตในปัจจุบันว่าได้ทำอะไรลงไป ไม่ว่าจะทำดีหรือว่าทำเลวก็ตาม หว่านพืชชนิดใดก็ย่อมได้ผลเช่นนั้น การแก้กรรมในความหมายนี้ มีหมายความในทางปฏิบัติว่า คือการแก้ความหลงผิด ให้เลิกทำความชั่ว แก้พฤติกรรม ดังนั้นการแก้กรรมจึงไม่ใช่สำเร็จที่การสะเดาะเคราะห์ หรือจากการทำประกอบพิธีใดๆ (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 15 ข้อ 257 : 373 - 374)

ทั้งนี้ตามความเข้าใจของสังคมไทยทั่วไป อาจใช้คำว่า “กรรม” ที่เป็ยงความหมาย คือใช้ในบริบทของคำว่า “กรรมเก่า” โดยสองคำนี้มีบริบทการใช้ที่ต่างกัน ซึ่งคำว่ากรรม อย่างแรกเป็นคำกลางๆ หมายถึงการกระทำ ส่วนคำว่ากรรมเก่า หรืออาจเรียกกันโดยทั่วไปว่า กรรมเวร หมายถึงผลร้ายที่เกิดจากกรรมในชาติก่อน สอดคล้องกับเรื่องราวที่มีในพุทธประวัติว่าด้วยเรื่องการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า บรรยายลำดับขั้นของการเข้าถึงสภาวะนิพพานว่า พระพุทธองค์ต้องผ่านกระบวนการที่เรียกว่า วิชชา 3 คือ 1) ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ หรือ การระลึกชาติของตนเอง 2) จุตูปปาตญาณ หรือเรียกอีกอย่างว่าทิพพจักขุญาณ คือ การรู้วาระของคนและสัตว์ที่เกิดมาในโลก 3) อาสวักขยญาณ การรู้เหตุสันนิเสสในจิต เป็นต้น (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 1 ข้อ 12 : 6) ดังนั้นจึงเป็นเรื่องง่ายที่คนทั่วไปตีความตรงตามคำว่า “ระลึกชาติ” หมายถึงมีชาติก่อนหน้า คือ กรรมเก่า เป็นสาเหตุของ (Cause) ซึ่งส่งผลกระทบในชาตินี้ (Effect)

ความเชื่อเรื่องกรรมเท่าในมุมมองของคนส่วนใหญ่ที่ใช้กัน คือ ความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด หมายถึงการกระทำในเวลาหนึ่งหรือชาติหนึ่งจะส่งผลต่อสภาพชีวิตของเวลาอีกเวลาหนึ่งหรืออีกชาติหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น ถ้าชาติก่อนชวนหน้าคนอื่นแรงไปหน่อย ชาตินี้ก็เกิดมาไม่สวย เป็นต้น ตรงกันข้าม หากสร้างกรรมดี ก็ส่งผลถึงสภาพชีวิตของเวลาอีกเวลาหนึ่งหรืออีกชาติหนึ่งในทางที่ดี เช่น หากบริจาคทรัพย์ไว้มากในอดีตชาติ ชาตินี้ก็จะเป็นผู้มีฐานะมั่งคั่ง และหากเมื่อเปื้อนหนาย และสามารถปฏิบัติตามกติกการของหลักไตรสิกขา กระทั่งบรรลุธรรมขั้นสูงสุดได้อย่างสมบูรณ์ คือ ได้เป็นพระอรหันต์ ก็สามารถตัดวงจรกรรมนี้ได้ และจะหลุดพ้นจากวงจรเวียนว่ายตายเกิดอย่างถาวร แต่มองแบบนี้ก็เกิดคำถามว่า หากทำบุญแล้วจะได้ชาติหน้าที่ดีขึ้น ถ้าทำบุญยิ่งมาก ยังมีชีวิตที่ดี คนยิ่งรวยก็ยิ่งรวยขึ้นไปอีกกระนั้นหรือ ถ้าเช่นนั้นการทำบุญก็เป็นเพียงการลงทุนอย่างหนึ่ง หรือหากชาติก่อนดีคนจนขาคหัก ชาตินี้ก็เกิดมาเป็นคนพิการขาเป่ ก็เหมือนกับว่ากรรมเป็นเพียงกระบวนการแก้แค้น อย่างหนึ่งหรือไม่ (วินทร์ เลียววาริณ, 2553 : 282 - 283)

อย่างไรก็ตาม พุทธจริยศาสตร์มีเกณฑ์ตัดสินความดี ชั่ว 3 อย่าง 1) เจตนา 2) การกระทำ และ 3) ผลของการกระทำ หมายความว่ากรรมทั้งหลายมีเจตนาเป็นหัวหน้า ดังพุทธภาษิต “เจตนาหิ ภิกขเว กมมํ วทามิ, เจตยิตฺวา กมมํ กโรมิ กาเยน วาจา ย มนสา” แปลความว่า ภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวเจตนาว่าเป็นกรรม บุคคลคิดแล้วจึงทำกรรมด้วยกาย วาจา ใจ (พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่ม 37 ข้อ 1281 : 533) หรือ พุทธภาษิต “มโนปุพฺพังคมา ธัมมา มโนเสฏฐา มโนยา มนสา เจ ปสนฺเนส ภาสติ วา กโรติ วา ตโต นํ สุขฺมเนวติ ฉายาว อนุปายินี” (พระไตรปิฎกภาษาบาลี เล่ม 25 ข้อ 11: 11) หมายความว่า ธรรมทั้งหลายดีหรือชั่วก็ตาม มีใจเป็นหัวหน้า มีใจไปถึงก่อน มีใจเป็นประธาน เมื่อใจคิดดี บุญก็เกิดขึ้น การพูดดี การกระทำดีก็ตามมา ความสุขย่อมไปตามเขา เพราะเหตุนั้น ผลแห่งความดี คือบุญ เสมือนตั้งเงาไปตามตัว” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 17 ข้อ 11: 11) โดยที่ใจ ในที่นี้ ก็คือ ตัวเจตนาที่เป็นตัวการกระตุ้นให้ทำสิ่งต่างๆ จนเกิดผลติดตามมาเป็นกรรม จัดว่าเป็นผลโดยตรงเป็นเกณฑ์ตัดสินเริ่มต้นก่อน ตามด้วยการกระทำ และ ผลการกระทำตามลำดับ สอดคล้องกับบริบท คำอธิบายเรื่องกรรม คือ ทุกๆการกระทำของเรา ไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางกาย วาจา หรือใจ ล้วนก่อให้เกิดผลทั้งในปัจจุบันและอนาคต การชดใช้กรรม จึงหมายถึงการรับผลของกรรมที่ตนเองได้ก่อไว้ ผลของกรรมนั้นอาจเป็นสุขหรือทุกข์ก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่ากรรมนั้นเป็นกุศลกรรมหรืออกุศลกรรม การชดใช้กรรมเป็นกระบวนการที่สอนให้มนุษย์ตระหนักถึงผลของการกระทำ และเป็นแรงจูงใจให้มนุษย์ทำความดี (พระครูปลัดธันรป โชติวิโส (วงศ์ษา), 2563 : 118 - 122) อันเป็นสาระหลักที่พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้ ซึ่งนอกจากหลักอริยสัจ 4 ที่ว่าด้วยเรื่องทุกข์และการดับ

ทุกข์ หรือ โอวาทปาติโมกข์ ซึ่งกล่าวถึงการละทำชั่วให้ทำดี และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ตลอดจนแนวคิดเรื่องทางสายกลาง ในพุทธปรัชญาที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา ธรรมอันเป็นหัวใจสำคัญอีกประการคือ อิทัปปัจจยตา หรือ ปฏิจจสมุปปาธ อธิบายถึงความเป็นเหตุเป็นผล ขึ้นอยู่ซึ่งกันและกัน ทุกสิ่งในจักรวาลล้วนเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป โดยมีปัจจัยหลายประการมาเกี่ยวข้อง เป็นเหมือนห่วงโซ่แห่งเหตุและผลที่เชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง

สรรพสิ่งเป็นปัจจัยต่อเนื่องกัน เหตุก่อให้เกิดผล ผลนั้นก่อให้เกิดเหตุ หรือปัจจัยต่อยังปัจจัย ซึ่งทำให้เกิดผลและเหตุต่อไปไม่สิ้นสุด การไปหลงติดกับความเป็นคู่ หรือ ทวิลักษณ์ เป็นความโง่เขลาอย่างหนึ่งเพราะมันเป็นสิ่งสมมุติทั้งสิ้น โดยอธิบายว่าแท้จริงแล้ว โลกไม่มีช้าย ไม่มีขวา ไม่มีบุญ ไม่มีบาป ไม่มีความดี ไม่มีความชั่ว ไม่มีสุข ไม่มีทุกข์ ไม่มีแพ้ ไม่มีชนะ ไม่มี การได้ ไม่มี การเสีย ไม่มีอะไรมีอยู่จริงหรือไม่มีอยู่จริง และอื่นๆที่เป็นคู่ตรงกันข้าม เพราะมนุษย์บัญญัติขึ้นเองตามความรู้สึก โดยที่แท้แล้ว ทั้งหมดทุกๆคู่ ล้วนเป็นเพียงกระแสแห่งอิทัปปัจจยตาเสมอทั้งหมด มีทัศนะที่มองว่าโลกเป็นเพียงการไหลต่อเนื่องของเหตุและผล สรรพสิ่งเป็นปัจจัยต่อเนื่องกัน เหตุก่อให้เกิดผล ผลนั้นก่อให้เกิดเหตุ หรือปัจจัยต่อยังปัจจัย ซึ่งทำให้เกิดผลและเหตุต่อไปไม่สิ้นสุด การไปหลงติดกับความเป็นคู่ หรือ ทวิลักษณ์ เป็นความโง่เขลาอย่างหนึ่งเพราะมันเป็นสิ่งสมมุติทั้งสิ้น โดยอธิบายว่าแท้จริงแล้ว โลกไม่มีช้าย ไม่มีขวา ไม่มีบุญ ไม่มีบาป ไม่มีความดี ไม่มีความชั่ว ไม่มีสุข ไม่มีทุกข์ ไม่มีแพ้ ไม่มีชนะ ไม่มี การได้ ไม่มี การเสีย ไม่มีอะไรมีอยู่จริงหรือไม่มีอยู่จริง และอื่นๆที่เป็นคู่ตรงกันข้าม เพราะมนุษย์บัญญัติขึ้นเองตามความรู้สึก โดยที่แท้แล้ว ทั้งหมดทุกๆคู่ ล้วนเป็นเพียงกระแสแห่งอิทัปปัจจยตาเสมอทั้งหมด มีทัศนะที่มองว่าโลกเป็นเพียงการไหลต่อเนื่องของเหตุและผล (Cause-Effect) (พุทธทาสภิกขุ, 2549 : 33)

ทฤษฎีการลงโทษและการชดใช้ (Punishment & Compensation Theory)

ซีซา ลอมโบรโซ และ ราฟาเอล กาโรฟาโล (Cesare Lombroso & Raffaele Garofalo) เสนอทฤษฎีอาชญากรรมที่สอดคล้องกัน โดยมุ่งเน้นแนวคิดที่ว่าอาชญากรเกิดมาพร้อมกับความชั่วร้าย เมื่อสังคมตกอยู่ในภาวะอันตราย จำเป็นต้องป้องกันตนเองอย่างเข้มแข็ง ถ้าผู้ใดกระทำความผิดออกนอกรหัสสมาชิกของสังคมไม่ควรเห็นอกเห็นใจผู้กระทำความผิด และควรได้รับการลงโทษอย่างรุนแรง เช่น การประหารชีวิต เพื่อป้องกันไม่ให้ก่ออาชญากรรมซ้ำอีก (ศิริประภา รัตตัญญู, 2550 : 50) รวมถึง ฟรีดริช เฮเกิล (Friedrich Hegel) ก็มีทัศนะว่าการกระทำผิดคือการปฏิเสธสิ่งที่ถูกต้อง เหตุของการลงโทษ ก็เพื่อนำความถูกต้องกลับคืนมา

อย่างสาสมเท่าเทียม การลงโทษจึงเป็นปฏิกิริยาของสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการปฏิเสธสิ่งที่ถูกต้อง ดังนั้น การลงโทษจึงเป็นสิ่งที่ผู้กระทำผิดสมควรจะได้รับ (อุททิศ แสนโกศิก, 2525: 7 - 8) ทฤษฎีการลงโทษและการชดใช้จึงเป็นแนวคิดที่พยายามอธิบายเหตุผลและเป้าหมายของการลงโทษผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในด้านกฎหมายและจริยศาสตร์ โดยมีทฤษฎีหลากหลายที่พยายามอธิบายแนวคิดนี้ ซึ่งแต่ละทฤษฎีก็จะเน้นจุดประสงค์ของการลงโทษที่แตกต่างกันไป ดังนี้

1. ทฤษฎีการลงโทษ (Punishment Theory) : แนวคิดเรื่องการลงโทษเพื่อตอบแทนความผิดเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ทั่วไปในปรัชญาตะวันตก แม้ว่าวัตถุประสงค์ของการลงโทษจะแตกต่างกันไปในแต่ละทฤษฎี แต่ก็มีเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องการชดใช้กรรม ทฤษฎีการลงโทษ มุ่งเน้นไปที่การให้เหตุผลว่าทำไมเราจึงลงโทษผู้กระทำผิด และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการลงโทษนั้น โดยมีทฤษฎีย่อยๆ อีกมากมาย เช่น

(1) ทฤษฎีการข่มขู่เพื่อยับยั้ง (Deterrence Theory) : เชื่อว่าการลงโทษจะทำให้ผู้กระทำผิดกลัวและไม่กล้ากระทำผิดซ้ำอีก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ในสังคม (สมยศ เชื้อไทย, 2552: 146)

(2) ทฤษฎีการลงโทษแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) : เชื่อว่าการลงโทษเป็นการตอบแทนความเสียหายที่ผู้กระทำผิดได้ก่อให้เกิดขึ้น เป็นการทำให้เกิดความสมดุลในสังคม (อุททิศ แสนโกศิก, 2525: 20)

(3) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อปรับปรุงฟื้นฟู (Rehabilitative Theory) : เชื่อว่าการลงโทษจะช่วยให้ผู้กระทำผิดกลับตัวเป็นคนดีได้ โดยการให้โอกาสในการเรียนรู้จากความผิดพลาดและปรับปรุงพฤติกรรม (Rehabilitation Theory)

(4) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อคุ้มครองปกป้องสังคม (Incapacitation Theory) : เชื่อว่าการลงโทษจะช่วยปกป้องสังคมจากผู้กระทำผิดที่เป็นอันตราย (ชนินันท์ ศรีธีระวิศาล, 2523 : 23)

2. ทฤษฎีการชดใช้ (Compensation Theory) เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดของบุคคลหนึ่งต่อบุคคลอื่น มีแนวคิดเรื่องการชดใช้ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำผิด ซึ่งเป็นการเยียวยาผู้เสียหายและทำให้เกิดความสมดุลในสังคม โดยผู้กระทำผิดจะต้องชดใช้ให้กับผู้เสียหายในรูปแบบต่างๆ เช่น การชดใช้ค่าเสียหายทางวัตถุ การขอโทษ หรือการทำกิจกรรมเพื่อชุมชน เป็นต้น เหตุผลสำคัญของทฤษฎีการชดใช้ (Barry Gerhart & Sara L. Rynes, 2003 : 1 - 5)

(1) ความยุติธรรม (Justice) : การชดใช้เป็นการสร้างความยุติธรรมให้กับผู้เสียหาย โดยทำให้พวกเขาได้รับการเยียวยาจากความเสียหายที่เกิดขึ้น

(2) การฟื้นฟู (Rehabilitation) : การชดใช้ช่วยให้ผู้เสียหายสามารถฟื้นฟูชีวิตกลับมาเป็นปกติได้เร็วขึ้น ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน

(3) การป้องกัน (Deterrence) : การชดใช้ทำให้ผู้กระทำความผิดตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำของตน และอาจช่วยป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่คล้ายกันซ้ำอีก

(4) การสร้างความสัมพันธ์ (Reconciliation) : การชดใช้สามารถช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นระหว่างผู้กระทำความผิดและผู้เสียหาย

รูปแบบการชดใช้มีดังนี้คือ 1) ค่าเสียหายทางวัตถุเช่น ค่ารักษาพยาบาล, ค่าทรัพย์สินที่เสียหาย, ค่าขาดประโยชน์ 2) การขอโทษ การแสดงความเสียใจอย่างจริงใจต่อผู้เสียหาย 3) การให้บริการชุมชน การทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะเพื่อชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น 4) การเข้าร่วมโปรแกรมบำบัดสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีปัญหาทางจิตหรือพฤติกรรม ข้อดีของทฤษฎีการชดใช้ คือ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาโดยไม่เพียงแต่ลงโทษผู้กระทำความผิด แต่ยังมุ่งเน้นการเยียวยาและฟื้นฟูความเสียหาย ช่วยให้ผู้กระทำความผิดเข้าใจผลกระทบของการกระทำของตน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับผู้เสียหาย การชดใช้สามารถช่วยลดความขัดแย้งและความไม่พอใจในสังคม

ทฤษฎีการลงโทษ (Punishment Theory) ซึ่งมองว่าอาชญากรเป็นคนผิดปกติ และควรได้รับการกำจัด มุ่งเน้นการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรุนแรงเพื่อป้องกันอาชญากรรม แต่ทฤษฎีการชดใช้ (Compensation Theory) ให้ความสำคัญกับการเยียวยา ให้ความสำคัญกับการสร้างความยุติธรรมแก่ผู้เสียหายและฟื้นฟูสังคม โดยเน้นการให้โอกาสผู้กระทำความผิดในการแก้ไขตนเองและคืนสู่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการสร้างสังคมที่เท่าเทียมและมีมนุษยธรรมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ทั้งสองทฤษฎีก็มีข้อจำกัด เช่น ทฤษฎีการชดใช้ อาจไม่เหมาะสมกับอาชญากรรมร้ายแรงบางประเภทที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรง การเปรียบเทียบทั้งสองทฤษฎีนี้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของแนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญาที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลง

ทฤษฎีเหล่านี้สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์การทดสอบต่างๆ ที่ตัวละครต้องเผชิญในซีรีส์ “เกมทำตาย” สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของระหว่างการสั่งสอน (Discipline) กับการลงโทษ (Punishment) โดยที่การสั่งสอน เน้นการให้ความรู้และเหตุผลเพื่อให้ผู้กระทำความผิดเข้าใจว่าพฤติกรรมใดถูกหรือผิด ทำให้สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ในระยะยาว ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบและเข้าใจถึงผลกระทบของการกระทำ ส่วนการลงโทษ มุ่งเน้น

การควบคุมพฤติกรรมของผู้กระทำผิดในระยะสั้น อาจทำให้เขากลับและหยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ชั่วคราว แต่ไม่ได้สอนหรือแนะนำให้เขาเข้าใจถึงสาเหตุและวิธีแก้ไขปัญหา ทำให้อาจกลับไปทำพฤติกรรมเดิมซ้ำได้ และอาจส่งผลเสียต่อพัฒนาการทางอารมณ์ และผลกระทบระยะยาวอาจทำให้ขาดความมั่นใจ กลัวการลงโทษ และไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม

ทัศนะเรื่องสิทธิที่มีต่อการฆ่าตัวตายในพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนายอมรับความจริงระดับสมมติสัจจะว่ามนุษย์ย่อมมีความชอบธรรมที่จะอ้างว่าตนเองเป็นเจ้าของร่างกายและชีวิตของตน และมีสิทธิอย่างเต็มที่ในสิ่งต่างๆ ตลอดจนทรัพย์สินที่หามาได้ด้วยความสุจริต โดยมีสิทธิพื้นฐาน คือ ร่างกายและชีวิตของตนเอง ในฐานะเจ้าของเขาย่อมมีสิทธิเต็มที่ที่จะทำอะไรก็ได้กับร่างกายและชีวิตนั้น การฆ่าผู้อื่นถือว่ามีผิดศีลข้อปาณาติบาต แต่การฆ่าตัวตายพระพุทธศาสนาไม่ถือว่าผิดศีลข้อนี้ เพราะการที่เริ่มต้นระบบศีลธรรมด้วยสมมติฐานว่ามนุษย์แต่ละคนเป็นเจ้าของชีวิตตน ในฐานะเจ้าของเขามีสิทธิอย่างเต็มที่ที่จะทำอะไรก็ได้กับสิ่งที่เขาเป็นเจ้าของนั้น การฆ่าคนอื่นผิดศีลเพราะเป็นการละเมิดสิทธิในชีวิตของคนอื่นก็จริง แต่ในทางตรงกันข้าม การฆ่าตัวตายไม่เป็นการละเมิดสิทธิของใคร เพราะเหตุนี้การฆ่าตัวตายจึงไม่เป็นปาณาติบาต (สมภาร พรหมทา, 2542 : 327 - 331) ทั้งนี้แนวคิดเรื่องการละเมิดศีลกับการทำบาปต้องแยกประเด็นว่าเป็นคนละเรื่องกัน แม้การฆ่าตัวตายไม่ผิดศีลธรรม แต่การฆ่าตัวตายเป็นบาป เพราะเกิดจากอกุศลจิต

พุทธปรัชญามีทัศนะเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสิทธิว่าเป็นความจริงในระดับสมมติสัจจะ แต่ไม่มีจริงในระดับปรมาตมสัจจะ ดังนั้น สิทธิโดยเฉพาะสิทธิมนุษยชน หมายถึงความเป็นเจ้าของร่างกายและชีวิตในขอบเขตจำกัด เราไม่สามารถทำอะไรได้ทุกอย่างตามใจชอบต่อร่างกายและชีวิตตัวเอง มนุษย์ไม่สามารถฆ่าตัวตายโดยไม่ผิดหลักศีลธรรม นั่นคือไม่ควรฆ่าตัวตาย สอดคล้องกับคำสอนเรื่อง อิทัปปัจจยตา หรือ ปฏิจจสมุพบาท ที่ถือว่าสรรพสิ่งมีเงื่อนไขหรือมีเหตุเกิดและเป็นไปตามเหตุปัจจัย การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้ของร่างกายและชีวิตมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายก็เช่นกัน ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง เช่น การให้กำเนิดและเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือการคุ้มครองและช่วยเหลือของรัฐ ร่างกายและชีวิตของเราจึงไม่ได้เป็นของเราเพียงลำพัง เราจึงไม่มีสิทธิเด็ดขาดในร่างกายและชีวิตตัวเอง บิดามารดาและรัฐถือได้ว่ามีส่วนเป็นเจ้าของชีวิตของเราด้วยส่วนหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากคำสอนเรื่องความกตัญญูที่สอนว่ามนุษย์เป็นหนี้บุญคุณต่อบุคคลอื่นมีบิดามารดาเป็นต้น ซึ่งเรามีหน้าที่ต้องทดแทนบุญคุณ

เหล่านั้น มนุษย์จึงต้องใช้ร่างกายและชีวิตของตนเองทำหน้าที่ตอบแทนบุญคุณเหล่านั้นทำให้ไม่สามารถทำอะไรตามใจชอบรวมทั้งการฆ่าตัวตายด้วย (วัชระ งามจิตรเจริญ, 2561 : 165)

การฆ่าตัวตายในทัศนะของพระพุทธจริยศาสตร์จึง จัดเป็นอกุศลกรรมหรือเป็นบาป จึงเป็นสิ่งต้องห้าม ไม่ควรกระทำ แม้จะไม่ผิดศีลห้าข้อปาณาติบาตก็ตาม เพราะการฆ่าตัวตายเกิดจากอกุศลเจตนา คือเจตนาที่ประกอบด้วยโทสะหรือภริษะเจตสิกที่เป็นอกุศลเจตสิกจิตที่ประกอบด้วยอกุศลเจตสิกเช่นนี้ ย่อมเศร้าหมอง หากบุคคลตายด้วยจิตเศร้าหมอง ก็ย่อมไปทุกคติ (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 12 ข้อ 70 : 62) การฆ่าตัวตายเพื่อต้องการหนีความทุกข์ทางกายหรือทางใจจึงไม่ใช่ทางออกที่ถูกต้อง เพราะท้ายที่สุดนอกจากจะหนีทุกข์ไม่พ้นแล้วยังจะทุกข์หนักกว่าเก่าอีกด้วยเนื่องจากยังต้องไปเสวยทุกข์ที่เกิดจากวิบากกรรมเก่าต่อในชาติหน้าเพราะฆ่าตัวตายก่อนจะใช้หมดและต้องไปรับผลของบาปที่ทำใหม่จากการฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เราอาจยอมรับได้ว่า มีแนวคิดเรื่องสิทธิตามธรรมชาติคือสิทธิมนุษยชนในระดับสมมติสัจจะ แต่เป็นสิทธิที่ไม่เด็ดขาดสมบูรณ์ คือเป็นสิทธิที่มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัด เพราะชีวิตมนุษย์แต่ละคนไม่ได้เกิดขึ้นและเป็นไปตามลำพังแต่ต้อง อาศัยผู้อื่นและมนุษย์ยังมีหน้าที่อีกจำนวนมากที่ต้องทำ ไม่ได้มีสิทธิและเสรีภาพอย่างไรปรัชญาตะวันตก ดังนั้น มนุษย์จึงไม่มีสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิในร่างกายและชีวิตชนิดที่จะทำให้เกิดสิทธิที่จะตายซึ่งทำให้การฆ่าตัวตายไม่ผิดศีลธรรมหรือเป็นสิ่งควรทำ การฆ่าตัวตายโดยอ้างเหตุผลจากสิทธิและเสรีภาพหรือ อัตตาดนัตคือความเป็นเจ้าของชีวิตจึงไม่เข้ากับระบบคำสอนของพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ การฆ่าตัวตายไม่ว่าด้วยตัวเองหรือให้ผู้อื่นช่วยทำการุณยฆาตให้เพื่อต้องการหนีความเจ็บปวดหรือความทุกข์ก็เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนาเช่นกันเพราะเป็นบาปและไม่ได้ช่วยให้หนีทุกข์นั้นได้จริง

กรรมและความยุติธรรม : วิเคราะห์แนวคิดการลงโทษและการชดใช้ในซีรีส์เกม ทัตตาย

แนวคิดเรื่อง“โลกหน้า” เป็นคำสอนทางอภิปรัชญาของพระพุทธศาสนา ถูกนำมาเชื่อมโยงกับหลักกรรม ประเภทที่เรียกว่ากรรมเก่า โลกหน้าจึงเป็นสถานที่ให้ผลกรรมระยะยาว หมายถึงการเกิดในภพภูมิใหม่นั้นเอง การไม่เชื่อโลกหน้าก็เท่ากับว่าปฏิเสธเรื่องกรรม (สยาม ราชวัตร, 2560 : ปกหลัง) พระพุทธพจน์ที่ว่า “ธมฺมจารี สุขํ เสตี อสฺมิ โลกํ ปรมหิ จ” (พระไตรปิฎกภาษาบาลี เล่ม 13 ข้อ 94 - 106 : 70 - 83) แปลความว่า “คนที่มีปกติประพฤติชอบย่อมจะอยู่เป็นสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 13 ข้อ 94 - 106:

97 - 116) และบางครั้งก็ใช้คำว่า “สัมปรายิกะ” ซึ่งมีความหมายว่าโลกหน้าเช่นเดียวกัน คือ เบื้องหน้า เลยจากชีวิตนี้ไป ในชั้นอรรถกถาให้ความหมายสัมปรายิกะว่า มีในปรโลกเกิดขึ้นใน โลกหน้าหรือชีวิตหน้า (พระธรรมปิฎก, 2541 : 298 - 299) นอกจากนี้ยังมีพุทธพจน์จำนวนมากที่ระบุถึงโลกหน้า แม้คำสอนโลกหน้าจะมีหลักฐานตามตัวอักษรจริงในพระไตรปิฎก แต่ ท่ามกลางกระแสเหตุผลแบบวิทยาศาสตร์ไม่เพียงในยุคสมัยปัจจุบัน ที่เกิดความเคลือบแคลง สงสัยว่ามีจริงหรือไม่ แม้แต่สมัยพุทธกาลก็มีคนสงสัยเช่นเดียวกัน มีการพิสูจน์โลกหน้าหลากหลายวิธีเพื่อแสดงประจักษ์ต่อสังคม ดังที่ปรากฏหลักฐานในปายาสีสูตร (พระไตรปิฎกภาษา บาลี เล่ม 10 ข้อ 406 - 441: 269 - 297), (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 10 ข้อ 406 - 441 : 341 - 372)

ซีริสส์เรื่องเกมทำตายได้นำเสนอแนวคิดสอดคล้องกับคำสอนเรื่องกรรมและโลก หน้า คือ เมื่อตัวของเขเวีแจ ซึ่งเป็นตัวละครหลักในเรื่องเสียชีวิต ก็ไม่ได้ไปสู่การสิ้นสุด แต่เขา กลับต้องเผชิญหน้ากับการเกิดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่าถึง 12 ครั้ง 12 ร่าง เพื่อชดใช้กรรมที่ได้กระทำ ไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดในพุทธศาสนา คือ การที่เขเวีแจ ตัวละคร ในเรื่องต้องเผชิญกับชีวิตใหม่และความตายในรูปแบบต่างๆ หลายครั้ง สะท้อนให้เห็นถึงผล ของกรรมที่ตามมาในแต่ละภพชาติ ถือเป็นกรชดใช้กรรมที่ได้กระทำไว้ในอดีตชาติ สอดคล้อง กับแนวคิดที่ว่ากรรมดีให้ผลดี กรรมชั่วให้ผลชั่ว เจตนาถือเป็นเกณฑ์ตัดสินคุณทางจริยธรรม ประการแรกในทางพุทธจริยศาสตร์ เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินการกระทำของมนุษย์ ว่า ดีหรือไม่ดี ดังพุทธ พจน์ที่ว่า “เจตนาห ภิกขเว กम्म วทามิ” (พระไตรปิฎกภาษาบาลี เล่ม 22 ข้อ 63: 577) แปลว่า “ภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวเจตนาว่าเป็นตัวกรรม” (พระไตรปิฎกภาษา ไทย เล่ม 22 ข้อ 63: 577) เป็นสิ่งยืนยันว่า เจื่อนไขที่จะทำให้เป็นกรรม ไม่ว่าจะป็นมนุษย์หรือ สัตว์ก็ตาม ต้องมีอนาจ ในการคิดด้วยตนเองก่อน เพราะหากมนุษย์เป็นหุ่นยนต์ ถูกตั้งระบบ โปรแกรมไว้ก็ไม่ควรได้ชื่อว่า ทำกุศลหรืออกุศลกรรม เพราะการกระทำดังกล่าวมนุษย์ไม่ได้ เลือก แต่ถูกป้อนข้อมูลโปรแกรมให้ทำ พระพุทธองค์จึงทรงมองว่า เมื่อมนุษย์มีความสามารถ ในการเลือกและตัดสินใจ จึงตั้งใจริเริ่มด้วยตนเอง

การเปรียบเทียบกับแนวคิดการลงโทษทางกฎหมาย

หากนำแนวคิดการลงโทษในซีริสส์มาเปรียบเทียบกับกระบวนการยุติธรรมในระบบ กฎหมายสมัยใหม่ จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ในระบบกฎหมาย การลงโทษ จะต้องมืหลักฐานที่ชัดเจนว่าผู้กระทำผิดได้กระทำผิดจริง ในขณะที่ในซีริสส์ การลงโทษเกิดขึ้น

จากการตัดสินของ “ความตาย” ซึ่งการลงโทษในซีรีส์อาจรุนแรงกว่าการลงโทษทางกฎหมาย เนื่องจากตัวละครต้องเผชิญกับความตายซ้ำแล้วซ้ำเล่า อาจมองได้ว่าเป็นการลงโทษแบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน (An eye for an eye, and a tooth for a tooth) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เคยได้รับความนิยมในอดีต เช่น กฎหมายฮัมมูราบี หรือ กฎหมายที่มาจากศาสนาหลายศาสนา เช่น ศาสนายิว และศาสนาคริสต์ในช่วงแรก ก็มีการกล่าวถึงหลักการนี้ในคัมภีร์ของตน (Mark D. White, 2014 : 1 - 2) จุดเด่นที่อาจมองเป็นข้อดี คือเป็นการสร้างความยุติธรรม เพราะผู้กระทำผิดจะได้รับผลตอบแทนตามการกระทำของตน แต่ผลเสีย คือส่งเสริมความรุนแรง และอาจนำไปสู่การแก้แค้นที่ไม่สิ้นสุด ทั้งไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม เช่น เจตนาของผู้กระทำผิด สภาพแวดล้อมทางสังคม และผลกระทบต่อสังคมโดยรวม เพราะเน้นการลงโทษมากกว่าการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูผู้กระทำผิด

การลงโทษที่รุนแรงอาจเป็นการข่มขู่และป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมซ้ำแต่ในระบบกฎหมายยุติธรรมสมัยใหม่ มักไม่สนับสนุนการลงโทษแบบนี้ เนื่องจากมองว่าไม่ยุติธรรม และอาจนำไปสู่วงจรแห่งความรุนแรง ซึ่งวัตถุประสงค์ของการลงโทษในซีรีส์ คือการให้ตัวละครได้เรียนรู้และชดใช้กรรม ขณะที่วัตถุประสงค์ของการลงโทษทางกฎหมายอาจมีหลายประการ เช่น การป้องกันอาชญากรรม การแก้แค้น หรือการฟื้นฟูผู้กระทำผิด และการที่ชเวอ็แจ ต้องใช้ชีวิตในร่างของผู้อื่นและเผชิญกับความทุกข์ทรมาน อาจมองได้ว่าเป็นการชดใช้ความผิดที่ตนเองได้กระทำไป แต่การชดใช้ในรูปแบบนี้ไม่ได้มีการกำหนดชัดเจนว่าต้องชดใช้เท่าใด และไม่มีการเยียวยาผู้เสียหายโดยตรง ซึ่งแตกต่างจากระบบกฎหมายที่มักจะมีการกำหนดโทษและมาตรการเยียวยาผู้เสียหายอย่างชัดเจน

องค์ความรู้จากการศึกษา

การวิเคราะห์ซีรีส์ “เกมทำตาย” เชื่อมโยงกับแนวคิดทางพุทธศาสนาเกี่ยวกับกรรมและการชดใช้ โดยมีใจความสำคัญ ซีรีส์ได้นำเสนอแนวคิดเรื่องกรรมและการชดใช้ผ่านตัวละครและเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมในพุทธศาสนา เช่น อิทัปปัจจยตา และความสำคัญของเจตนา ตลอดจนแนวคิดเรื่องกรรมในพุทธศาสนา รวมถึงการเปรียบเทียบกับแนวคิดการลงโทษและการชดใช้ในปรัชญาตะวันตก ทั้งนี้ได้วิเคราะห์ตัวละครหลักของ ซีรีส์ และการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของตัวละครตลอดเรื่อง ได้นำเสนอประเด็นทางจริยศาสตร์เกี่ยวกับเจตจำนงเสรีและความยุติธรรมในบริบทของกรรมและการชดใช้ เน้นย้ำถึงบทบาทของสื่อบันเทิงในการนำเสนอแนวคิดทางปรัชญาช่วยให้เข้าใจแนวคิดเรื่องกรรมในเชิงลึก และเห็นความเชื่อมโยงระหว่างการทำกรรมของมนุษย์กับผลที่ตามมา แสดงให้เห็นถึงวิธีการวิเคราะห์สื่อ

บันเทิง เช่น ซีรีส์ เพื่อค้นหาแนวคิดทางปรัชญาที่ซ่อนอยู่ แสดงให้เห็นว่าหลักธรรมทางพุทธศาสนาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการอธิบายเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริงได้

แนวคิดหลัก	รายละเอียด	คำอธิบายในซีรีส์	พุทธศาสนา	ระบบกฎหมาย
เจตนา	ความตั้งใจในการกระทำ	เจตนาฆ่าตัวตายของชเวอีแจเป็นจุดเริ่มต้นของการชดใช้กรรม	เจตนาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างกรรมดีหรือ กรรมชั่ว	เจตนาของผู้กระทำผิดเป็นปัจจัยหนึ่งในการพิจารณาในการลงโทษ
ผลของเจตนาดี	นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดี	หากชเวอีแจมีเจตนาดี อาจได้รับผลตอบแทนที่ดี	การกระทำที่เกิดจากเจตนาดีจะนำไปสู่ผลที่ดี	การกระทำที่ดีมีผลดีต่อสังคม
ผลของเจตนาชั่ว	นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่ดี	เจตนาฆ่าตัวตายนำไปสู่การเกิดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อชดใช้กรรม	กรรมชั่วให้ผลชั่ว	การกระทำผิดกฎหมายนำไปสู่การลงโทษ
การกระทำ	พฤติกรรมที่แสดงออก	การฆ่าตัวตายเป็นการกระทำที่นำไปสู่การชดใช้กรรม	การกระทำทุกอย่างมีผลตามมา เป็นสาเหตุของผลกรรม	การกระทำผิดกฎหมายเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย
การฆ่าตัวตาย	การตัดสินใจยุติชีวิต	เป็นจุดเริ่มต้นของการทดสอบและชดใช้กรรม	ถือเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องในทางพุทธศาสนา	เป็นความผิดทางกฎหมายในหลายประเทศ
การกระทำในแต่ละชาติ	การกระทำของชเวอีแจในแต่ละร่างที่สิง	การกระทำในแต่ละชาติที่ชเวอีแจสิงร่างใหม่ สะท้อนให้เห็นถึงผลของกรรมที่แตกต่างกันไป	การกระทำในแต่ละชาติส่งผลต่อชาติต่อไป	การกระทำในแต่ละคดีอาจแตกต่างกันไป

ผลของการกระทำ	ผลลัพธ์ที่เกิดจากการกระทำ	ความทุกข์ทรมาน การเกิดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพื่อชดใช้กรรม	ผลของกรรมตามสนอง กรรมดีให้ผลดี กรรมชั่วให้ผลชั่ว	โทษทางกฎหมาย ที่แตกต่างกันไปตามความผิด
การเกิดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า	การเกิดใหม่ในร่างที่แตกต่างกัน	ตัวเอกต้องเกิดใหม่เพื่อชดใช้กรรม	การเวียนว่ายตายเกิด	-
อิทัปปัจจยตา	ความเชื่อมโยงกันของเหตุและผล	เหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นตามเหตุและผล	สรรพสิ่งเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป โดยมีปัจจัยหลายประการมาเกี่ยวข้อง	เหตุการณทางกฎหมายมีสาเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกัน
การลงโทษ	ผลตอบแทนจากการกระทำ	การเกิดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อชดใช้กรรม	-	เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้รับบทเรียน
ความยุติธรรม	ความสมดุลระหว่างการกระทำ และ ผลที่ได้รับ	ความยุติธรรมตามหลักกรรม	กฎแห่งกรรมเป็นตัวกำหนดความยุติธรรม	ความยุติธรรมตามหลักกฎหมาย

ตารางสรุปแนวคิดหลัก : กรรมและการชดใช้ในซีรีส์ “เกมทำตาย”

สรุป

ซีรีส์ “เกมทำตาย” ได้นำเสนอแนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับกรรม การเกิดใหม่ และความหมายของชีวิต ผ่านเรื่องราวของชายหนุ่มผู้สิ้นหวังที่ต้องเผชิญกับการเกิดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อชดใช้กรรมที่เคยกระทำไว้ การดำดิ่งลงไปในโลกของซีรีส์เรื่องนี้ ทำให้เราได้ตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างการกระทำของมนุษย์กับผลที่ตามมา ซึ่งสอดคล้องกับหลักกรรมทางพุทธศาสนาเกี่ยวกับกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด

ซีรีส์เรื่องนี้ได้นำเสนอแนวคิดเรื่องกรรมในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ผ่านการที่ตัวละครหลักต้องเผชิญกับผลของการกระทำในอดีตชาติ การเกิดใหม่ในแต่ละครั้งเป็นเหมือนการชำระหนี้กรรมที่ค้างคา ทำให้เราได้เห็นภาพที่ชัดเจนว่า การกระทำของเราในปัจจุบันจะมีผลต่ออนาคต ไม่ว่าจะเป็นในชาตินี้หรือชาติหน้า การได้สัมผัสกับชีวิตที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละ

ร่างที่สิ่ง ทำให้ตัวละครได้เรียนรู้คุณค่าของชีวิต ความสำคัญของความสัมพันธ์ และผลของการกระทำในอดีต แม้ว่าตัวละครหลักจะถูกกำหนดให้ต้องเผชิญกับผลกระทบ แต่เขาก็ยังมีอิสระในการเลือกที่จะกระทำดีหรือชั่วในแต่ละชีวิต การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของเขาสะท้อนให้เห็นว่ามนุษย์ยังคงมีอิสระในการเลือกที่จะเรียนรู้และเติบโต แม้จะถูกผูกมัดด้วยกฎแห่งกรรมก็ตาม ในแง่หนึ่งเป็นการชวนให้เราตั้งคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเจตจำนงเสรีและกฎแห่งกรรม และกระตุ้นให้เราตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ชีวิตอย่างมีสติและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

บรรณานุกรม

- กรมศาสนา. (2525). **พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่ม 37**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- ชนินันท์ ศรีธีระวิศาล. (2523). **การลงโทษประหารชีวิต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระครูปลัดธรรมา โขติวิโส (วงศ์ษา) และคณะ. (2565). เจตจำนงเสรีมีจริงหรือแค่สิ่งลวงตา. **วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ**. 7 (1), 181 – 186.
- พระครูปลัดธรรมา โขติวิโส (วงศ์ษา) และคณะ. (2566). ความขัดแย้งทางจริยธรรมและการตัดสินใจ จากภาพยนตร์เรื่องอัครวินรัตติกาล. **วารสารพุทธศิลปกรรม**. 6 (2), 163.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2541). **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระวิสิทธ์ จิตวิสิทธ์ (วงศ์ใส) และคณะ. (2564). โทษประหารชีวิต ใครมีสิทธิชีวิตเป็นขอใคร. **วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ**. 6 (1), 111 - 113.
- พุทธทาสภิกขุ. (2549). **พุทธทาสภิกขุ. อิทป์ปัจจัยตา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). **พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัชระ งามจิตรเจริญ. (2561). **พุทธศาสนาเถรวาท**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วินทร์ เลียววาริณ. (2553). **ปลาที่ว่ายน้ำนอกสนามฟุตบอล (ปลาที่ว่ายน้ำในสนามฟุตบอล ภาค**

2). กรุงเทพมหานคร : บริษัท 113 จำกัด.

ศิริประภา รัตต์ถัญญ. (2550). **กระบวนการสู่การกระทำผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร.**

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมภาร พรหมทา. (2542). **พุทธปรัชญา : มนุษย์ สังคม และปัญหาจริยธรรม.** กรุงเทพมหานคร

: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมยศ เชื้อไทย. (2552). **นิติปรัชญา.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สยาม ราชวัตร. (2560). **การพิสูจน์โลกหน้าในพระไตรปิฎก.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์

แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุททิศ แสนโกศิก. (2525). **กฎหมายอาญา ภาค 1.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์บริการ เอกสาร

และวิชาการ กองวิชาการ กรมอัยการ.

Barry Gerhart & Sara L. Rynes. (2003). **Compensation: Theory, Evidence, and Strategic.** California : SAGE Publications, Inc.

Mark D. White. (13 June 2014). “**Lex Talionis**”. **Encyclopedia of Law and Economics.** Retrieved August 2, 2024, from https://doi.org/10.1007/978-1-4614-7883-6_18-1